

Apel przedstawicieli sektora ochrony zdrowia w sprawie uchwały antysmogowej dla województwa małopolskiego

Do:
Marszałek Województwa Małopolskiego
Pan Witold Kozłowski
Wicemarszałek Województwa Małopolskiego
Pan Józef Gawron
Przewodniczący Sejmiku Województwa Małopolskiego
Pan Jan Tadeusz Duda
Radni Sejmiku Województwa Małopolskiego:

Pan/Pani:

Elżbieta Achinger, Tadeusz Arkit, Kazimierz Barczyk, Stanisław Barnaś, Grzegorz Biedroń, Stanisław Bisztyga, Robert Bylica, Mirosław Drózdź, Piotr Dziurdzia, Jerzy Fedorowicz, Tadeusz Gadacz, Józef Gawron, Iwona Gibas, Danuta Kawa, Rafał Kosowski, Wojciech Kozak, Jacek Krupa, Piotr Lachowicz, Marta Malec – Lech, Anna Mikosz, Marta Mordarska, Krzysztof Nowak, Stanisław Pasoń, Bogdan Pęk, Jan Piczura, Małgorzata Radwan – Ballada, Kinga Skowrońska, Wojciech Skruch, Łukasz Smółka, Stanisław Sorys, Rafał Stuglik, Tomasz Urynowicz, Marek Wierzba, Andrzej Wójcik, Jadwiga Wójtowicz, Agnieszka Zając, Andrzej Ziobro,

Szanowni Państwo,

jako przedstawiciele środowiska lekarskiego z niepokojem obserwujemy dyskusję dotyczącą **zmian w uchwale antysmogowej dla województwa małopolskiego oraz zmian uchwały antysmogowej dla Miasta Krakowa**. Mając za absolutny priorytet ochronę zdrowia obywateli i obywaterek Polski, zdecydowanie popieramy działania, które służą skutecznej walce z problemem zanieczyszczenia powietrza. Do takich działań **należy likwidacja nieefektywnych kotłów na paliwa stałe**, w jak najkrótszym czasie.

Małopolska od wielu lat boryka się z problemem zanieczyszczenia powietrza. Liczne analizy pokazują, że pod względem jakości powietrza w naszym województwie osiągamy jedne z najgorszych wyników w Unii Europejskiej. Według danych Europejskiej Agencji Środowiska zanieczyszczenie powietrza w Polsce prowadzi co roku do około 50 tys. przedwczesnych zgonów¹. W samej Małopolsce dramatyczna jakość powietrza przyczynia się do około 1,5 tysiąca przedwczesnych zgonów rocznie². Badania epidemiologiczne wskazują, że oddychanie zanieczyszczonym powietrzem może mieć bardzo poważne konsekwencje dla zdrowia. To m. in: nowotwory, uszkodzenia mózgu, zawały serca niższa waga urodzeniowa niemowląt, problemy z płodnością, obniżenie IQ w kolejnych pokoleniach a nawet powiązania z chorobą Alzheimera czy cukrzycą^{3,4,5}.

---

¹ [Air Quality in Europe – 2020 report](#), Europejska Agencja Środowiska 2020

² Analiza zdrowotna wariantów projektu Programu Ochrony Powietrza dla województwa małopolskiego 2020, Ł. Adamkiewicz, D. Mucha, Europejskie Centrum Czystego Powietrza 2020

³ Konduracka E, Niewiara Ł, Guzik B, Kotynia M, Szolc P, Gajos G, Nessler J, Podolec P, Żmudka K. Effect of short-term fluctuations in outdoor air pollution on the number of hospital admissions due to acute myocardial infarction among inhabitants of Kraków, Poland Pol Arch Intern Med. 2019;129(2):88-96.

⁴ Konduracka E, Rostoff P Links between chronic exposure to outdoor air pollution and cardiovascular diseases: a review. Environ Chem Lett. 2022; 25:1-18.

⁵ Wpływ zanieczyszczeń powietrza na zdrowie, J. Jędrak, E. Konduracka, A. Badyda, P. Dąbrowiecki, 2021, ISBN: 978-83-943065-3-3

Mimo stopniowej poprawy jakości powietrza w Małopolsce, w naszym województwie nadal notowane są liczne przypadki przekroczeń dopuszczalnych limitów stężeń zanieczyszczeń. Jak wynika z corocznej oceny jakości powietrza Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska za 2021 rok to właśnie małopolskie miejscowości (głównie z Podhala) wyróżniają się największą liczbą dni z przekroczonym dopuszczalnym poziomem pyłu zawieszonego PM10 oraz najwyższymi stężeniami rakotwórczego benzo(a)pirenu⁶. Zasadniczy wpływ na jakość powietrza w tych miejscowościach ma emisja powierzchniowa związana ze spalania paliw stałych: węgla i drewna.

Warto podkreślić, że notowane przekroczenia odnoszą się do obowiązujących dziś w naszym kraju poziomów opartych na normach unijnych, które są obecnie rewidowane, gdyż bazują na nieaktualnych już rekomendacjach Światowej Organizacji Zdrowia (WHO). Ze względu na dostępność nowszych i pełniejszych dowodów naukowych na temat wpływu zanieczyszczeń powietrza na zdrowie (w tym badań pokazujących, że nawet stosunkowo niskie stężenia zanieczyszczeń mają negatywne konsekwencje dla zdrowia ludzi) WHO zaostrzyło swoje zalecenia we wrześniu 2021 roku⁷. Wyniki, które jeszcze niedawno spełniały wyznaczone limity, dziś łamią normy rekomendowane przez ekspertów.

Wprowadzenie zakazu spalania paliw stałych w Krakowie przyniosło spodziewaną poprawę jakości powietrza. Takie rozwiązanie zostało wdrożone w stolicy Małopolski, ze względu na specyficzne warunki meteorologiczne i geograficzne, sprzyjające kumulowaniu się zanieczyszczeń (Kraków położony jest w niecce i ma bardzo wysoką liczbę dni bezwietrznych), a także ze względu na konieczność ochrony niemal milionowej populacji miasta. Takich przepisów domagały się zarówno władze miasta, jak i mieszkańcy, którzy wyrażali to w licznych petycjach i protestach. Dzięki tym rozwiązaniom **jakość powietrza w Krakowie znacznie poprawiła się, co potwierdzają raporty publikowane przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska** oraz opracowane na jego podstawie analizy⁸ i dane⁹.

Jak wynika z najnowszych badań naukowców z Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego działania zmierzające do poprawy jakości powietrza w Krakowie przyniosły także skutek w postaci spadku zachorowań na astmę i alergie u dzieci¹⁰. Poprawa na przestrzeni 10 lat jest zdecydowana. **Jeżeli chodzi o astmę oskrzelową - odsetek zmalał z 22% do 9%.** Ta poprawa zdrowia u dzieci i młodzieży jest skorelowana z prowadzonymi od 2013 roku działaniami zmierzającymi do likwidacji źródeł niskiej emisji w Krakowie.

Dlatego apelujemy do Państwa o pozostawienie obu uchwał antysmogowych (dla Krakowa i dla Małopolski) w ich obecnym brzmieniu. W naszej opinii obowiązujący tekst projektu zapewni skuteczną ochronę zdrowia obywateli i obywaterek województwa małopolskiego. **Próba zmiany tych przepisów i podejmowanie działań zmierzających do opóźnienia terminów likwidacji pozaklasowych pieców i kotłów w województwie byłoby nieodpowiedzialne i jedynie pogłębiłoby dramatyczną sytuację Małopolski, która znajduje się wśród regionów o najbardziej**

---

⁶ Roczna ocena jakości powietrza w województwie małopolski. Raport wojewódzki za rok 2021, GIOŚ 2022

⁷ WHO guidelines for indoor air quality: Selected pollutants, World Health Organization, European Centre for Environment and Health, Bonn, Germany, WHO 2010

⁸

<https://krakowskialarmsmogowy.pl/wp-content/uploads/2021/02/Analiza-zmian-jakosci-powietrza-w-Krakowie-oraz-wojewodztwie-malopolskim-w-latach-2012-2020.pdf>

⁹ <https://krakowskialarmsmogowy.pl/wp-content/uploads/2022/02/Poprawa-jakosci-powietrza-w-Krakowie-na-przestrzeni-lat.pdf>

¹⁰ Badania prof. UJ, dr hab. med. Ewy Czarnobilskiej wraz z zespołem <https://smoglab.pl/prof-ewa-czarnobilska-badania/> (dostęp: 21.06.2022)

zanieczyszczonym powietrzu w całej Europie. Działania antysmogowe w Małopolsce należy zintensyfikować, dążąc do jak najszybszej realizacji zapisów uchwały wojewódzkiej.

Liczymy na mądre decyzje Radnych. Decyzje, które pozwolą w jak najkrótszym czasie poprawić jakość powietrza i sprawić, że mieszkańcy i mieszkanki województwa małopolskiego będą mogli oddychać czystym i bezpiecznym dla zdrowia powietrzem. Każdy dzień opóźnienia to kolejne osoby, które tracą zdrowie, a nawet życie z powodu oddychania zanieczyszczonym powietrzem.

Z wyrazami szacunku,

Prof. dr hab. med. Ewa Konduracka -Klinika Choroby Wieńcowej i Niewydolności Serca, Uniwersytet Jagielloński Collegium Medicum, Instytut Kardiologii, Krakowski Szpital Specjalistyczny im Jana Pawła II

Prof dr hab med Jadwiga Nessler-Kierownik Kliniki Choroby Wieńcowej i Niewydolności Serca Instytutu Kardiologii Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego, Krakowskiego Szpitala Specjalistycznego im Jana Pawła II. Pełnomocnik Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Kardiologicznego ds. Niewydolności Serca Krajowy koordynator programu pilotażowego kompleksowej opieki nad pacjentem z niewydolnością serca

Prof dr hab med Grzegorz Gajos-Klinika Choroby Wieńcowej i Niewydolności Serca, Instytut Kardiologii, Uniwersytet Jagielloński Collegium Medicum

Dr n. med. Piotr Dąbrowiecki - Polska Federacja Stowarzyszeń Chorych na Astmę Alergie i POCHP

Dr hab. n. med. Michał Krzyżanowski - profesor wizytujący Environmental Research Group, School of Public Health, Imperial College London

Dr hab. inż. Artur Badyda, prof. uczelni - Politechnika Warszawska; Polska Federacja Stowarzyszeń Chorych na Astmę Alergie i POChP

Dr hab. med. Tadeusz M Zielonka Warszawski Uniwersytet Medyczny, Koalicja Lekarzy i Naukowców na rzecz Zdrowego Powietrza

Dr hab. Iana Markevych, Epidemiology team leader of the NeuroSmog project, Institute of Psychology, Jagiellonian University

Dr n. med. Aleksander Siniarski -Klinika Choroby Wieńcowej i Niewydolności Serca, Uniwersytet Jagielloński Collegium Medicum

Lek. med. Marta Węgrzynowska, Oddział Kliniczny Choroby Wieńcowej i Niewydolności Serca, Krakowski Szpital Specjalistyczny im. Jana Pawła II

Prof. dr hab. med. Marek Rajzer- kierownik Kliniki Kardiologii i Elektrokardiologii Interwencyjnej oraz Nadciśnienia Tętniczego, Collegium Medicum Uniwersytet Jagielloński, Uniwersyteckiego Szpitala Klinicznego, Instytut Kardiologii Kraków

Dr n. med. Anna Furman-Niedziejko, Oddział Kliniczny Choroby Wieńcowej i Niewydolności Serca, Krakowski Szpital Specjalistyczny im. Jana Pawła II

Dr n.med Mateusz Podolec Oddział Kliniczny Choroby Wieńcowej i Niewydolności Serca,
Krakowski Szpital Specjalistyczny im. Jana Pawła II. Centrum Innowacyjnej Edukacji Medycznej
CMUJ

Dr n. med. Paweł Rostoff, Klinika Choroby Wieńcowej i Niewydolności Serca, Instytut Kardiologii,
Uniwersytet Jagielloński Collegium Medicum, Krakowski Szpital Specjalistyczny im. Jana Pawła II

Lek. med. Maciej Panek, Oddział Kliniczny Choroby Wieńcowej i Niewydolności Serca, Krakowski
Szpital Specjalistyczny im. Jana Pawła II

Dr n. med. Mateusz Wnuk, Klinika Choroby Wieńcowej i Niewydolności Serca, Krakowski Szpital
Specjalistyczny im. Jana Pawła II

Lek. med. Lidia Kołodziej - lekarz medycyny rodzinnej

Lek. med. Izabela Czepiel-Pajerska - lekarz medycyny rodzinnej

Lek. med. Katarzyna Krzyszkowska - pediatra, lekarz medycyny rodzinnej

Lek. med. Małgorzata Szczerba - pediatra, lekarz medycyny rodzinnej

Lek. med. Beata Ulanowska - Buliń - lekarz medycyny rodzinnej, lekarz medycyny ratunkowej

Lek. med. Grażyna Jurek - pediatra, lekarz medycyny rodzinnej

Lek. med. Bożena Koczocik - pediatra, lekarz medycyny rodzinnej

Lek. med. Alicja Bulek - otolaryngolog

Lek. med. Maciej Mikulski - chirurg dziecięcy

prof. dr hab. n. med. Piotr Jankowski, Kierownik Katedry i Kliniki Chorób Wewnętrznych i
Gerontokardiologii, p. o. Kierownika Zakładu Epidemiologii i Promocji Zdrowia w Szkole Zdrowia
Publicznego, Centrum Medyczne Kształcenia Podyplomowego w Warszawie, Zastępca Dyrektora ds.
Lecznictwa SPSK im. prof. W. Orłowskiego CMKP, Przewodniczący Komisji Promocji Zdrowia
Polskiego Towarzystwa Kardiologicznego

dr hab med. Andrzej Gackowski, Prof UJ-Klinika Choroby Wieńcowej I Niewydolności Serca IK UJ
CM, KSS Im Jana Pawła II

Dr hab. n. med. Jarosław Zalewski, Klinika Choroby Wieńcowej i Niewydolności Serca, UJ CM, KSS
im. Jana Pawła II

Lek. Dominika Drwiła, Oddział Kliniczny Choroby Wieńcowej i Niewydolności Serca, Krakowski
Szpital Specjalistyczny im. Jana Pawła II

Lek. Krzysztof Krawczyk, Oddział Kliniczny Choroby Wieńcowej i Niewydolności Serca, Krakowski
Szpital Specjalistyczny im. Jana Pawła II, Zakład Ratownictwa Medycznego Wydziału Nauk o Zdrowiu
Uniwersytet Jagielloński Collegium Medicum